

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขนาดกลาง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยหลังการใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ กับ 4 สัปดาห์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยหลังการใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ กับ 4 สัปดาห์

สมมติฐานของการวิจัย

ความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยหลังใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขนาดกลาง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 3 โรงเรียน มีนักเรียน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย โดยการจับฉลาก จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 7 แผน
2. แบบทดสอบความจำ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลทางการจำ
3. แบบประเมินระหว่างสอน จำนวน 7 ชุด
4. หนังสือภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 เล่ม รวมจำนวนคำที่ผูกโยงเป็นเรื่อง 40 คำ

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดรูปแบบและจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. สุ่มประชากรตัวอย่าง และกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง
2. ทดสอบความสามารถในการจำก่อนดำเนินการทดลองสอนโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น มีจำนวน 40 คำ
3. ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้หนังสือภาพกับกลุ่มทดลองด้วยตนเอง
4. ทดสอบความคงทนในการจำของกลุ่มทดลอง หลังจากการทดลองสอนแต่ละครั้งผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน มีจำนวน 40 คำ
5. ตรวจสอบให้คะแนน และรวบรวมผลคะแนนที่ได้ จากการทดสอบทั้งหมด มาวิเคราะห์

ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ค่าเฉลี่ย ค่าแปรปรวน ค่า t-dependent

สรุปผลการวิจัย

1. ความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ปรากฏว่า ความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยลดลงร้อยละ 1.6
2. เมื่อเปรียบเทียบความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยหลังใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีความคงทนในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย

อภิปรายผล

1. ความคงทนในการจำหลังใช้หนังสือภาพในช่วง 4 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยของการจำได้

สูงกว่าผลที่คาดไว้ แต่เมื่อพิจารณาความคงทนปรากฏว่าแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของแครกและล็อกฮาร์ท (Craik and Lockhart, 1972 อ้างถึงใน ไสว เลี่ยมแก้ว 21 : 2528) ที่ว่าความจำที่เพิ่มขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นเพราะมีเวลาทบทวนในความจำระยะสั้น (STM) แต่เกิดขึ้นเพราะการจำได้นั้นมีการเข้ารหัสกลุ่มคำ จัดคำเป็นหมวดหมู่ หรือเป็นหน่วย เพื่อการจำให้ง่ายขึ้น และจะทำให้จำได้มากขึ้น นอกจากนั้นคำที่ใช้ในการวัดความคงทนในการจำเป็นคำที่มีความหมาย ซึ่งผู้เรียนสามารถแปลความหมายของคำเป็นภาพได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของโรเวอร์ บอโบโร และเบอเวอร์ (Rohwer Bobrow & Bower, 1969 อ้างถึงใน ไสว เลี่ยมแก้ว 87 : 2528) ที่กล่าวว่า คำที่มีความหมายสามารถเข้ารหัสเป็นความทรงจำได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมาก เช่น ความคุ้นเคย ความตั้งใจ จำนวนรอบการเรียนรู้ การเรียนรู้ กลวิธีการจำ เหล่านี้นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนจำได้เร็วและจำได้มากยังช่วยให้จำได้นานอีกด้วย (ไสว เลี่ยมแก้ว 143 : 2528) จากการทดลองครั้งนี้มีข้อสังเกตที่ว่า คะแนนความคงทนในการจำทั้ง 2 ครั้งใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลแล้วยังมีคะแนนความคงทนในการจำสูงขึ้น

2. ความคงทนในการจำหลังจากเรียนโดยใช้หนังสือภาพในช่วง 4 สัปดาห์ ผู้เรียน

หนึ่งสามารถจำข้อมูลได้มากและนาน โดยที่ไม่มีสิ่งเร้าเดิมปรากฏอยู่ในสนามสัมผัสขณะนั้นเป็นการจำในสิ่งที่เรียนรู้ผ่านมาก่อน นั่นคือการจำแบบระลึกได้ (วรรณิ ลิ้มอักษร 2541 : 100) แสดงว่า แม้จะทิ้งช่วงเวลาไปช่วงหนึ่งแล้วผู้เรียนยังคงรักษาสภาพ หรือความสามารถที่จะระลึกได้ ต่อสิ่งที่เรียนผ่านมา สอดคล้องกับแนวคิดของ กิดิกอร์ มิทริพัย์ และกาญจนา คำสุวรรณ (2543 : 28) ได้กล่าวไว้ในเรื่องกระบวนการจำในส่วนของความคงทนว่า ผู้เรียนมักเก็บการเรียนรู้ได้จนกว่าจะเอามาใช้ แต่นักเรียนบางคนที่ไม่สามารถรักษาสภาพการจำไว้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเลือนหาย (Fading Theory) และจากการค้นพบของเอบบิงเฮาส์ (Ebbinghaus) โดยกล่าวถึงการลืมว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะขัดขวางการจำ

3. จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของการจำได้หลังจากเรียนโดยใช้หนังสือภาพ

ในช่วง

2 สัปดาห์ กับ 4 สัปดาห์ ปรากฏว่า ผลของการจำได้ร้อยละ 74.33 และลดลงเมื่อระยะเวลาผ่านไป 4 สัปดาห์ เป็น 72.66 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับการค้นพบของเอบบิงเฮาส์ (Ebbinghaus) ซึ่งได้เสนอแนวทางการทดลองเกี่ยวกับการจำการลืมหลังจากเรียนแล้ว 31 วัน หรือ 4 สัปดาห์ บุคคลจะจำได้ร้อยละ 20 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับข้อสนับสนุนของ นิคม ทาแดง (2527 : 29-40) ที่ว่า หนังสือภาพเป็นสื่อที่ช่วยสร้างภาพนึกในกระแสมความคิด จึงทำให้เด็กเกิดการถ่ายโยงประสบการณ์ที่ผ่านมา หนังสือภาพประเภทนิทานเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยถ่ายโยงประสบการณ์ที่ผ่านมาให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย จนเกิดเป็นความจำที่คงทน ยิ่งเด็กได้มีโอกาสสัมผัสหนังสือ ได้อ่านเองซ้ำๆ หลายครั้งยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากและเด่นชัดขึ้น หนังสือภาพเป็นเสมือนการย้ำเตือนประสบการณ์ให้เด่น ส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดและถ่ายทอดจินตนาการเป็นนามธรรมได้ชัดเจน

4. จากการเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการจำของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพในช่วง 2 สัปดาห์ กับ 4 สัปดาห์ พบว่าความคงทนในการจำแตกต่างกัน ซึ่ง สนิท สัตโยภาส (2532 : 98) ได้เสนอแนะการสอนอ่านแบบผสมผสาน คือ การสอนเป็นคำและการสอนอ่านแบบเทียบเสียงแจกลูกคู่กับการใช้หนังสือภาพ จะทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้โดยผ่านขั้นตอนการฝึกฝนหากเด็กได้อ่านคำจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวย่อมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายซึ่งจะช่วยพัฒนาเป็นความจำที่คงทนได้ในระยะหนึ่ง พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537 : 91) ได้ให้ข้อสนับสนุนว่า กิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสริมทักษะ ย่อมเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านความจำ โดยผ่านกระบวนการข้อมูลทางภาษา กิจกรรมเสริมดังกล่าว ถือเป็นเรื่องที่สร้างความสัมพันธ์ให้การตอบสนอง และเป็นการเสริมแรงให้เด็กได้แสดงออกเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาโดยตรงไว้ในความจำ เป็นความคงทนในการจำได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ จิรากร เต็งไตรรัตน์ (2542 : 139 -141) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดความจำหลังเรียนรู้สิ่งหนึ่งไปแล้วนั้น คือการวัดแบบระลึกได้ (Recall) เป็นการวัดความจำโดยไม่มีสิ่งเร้าเดิมมาปรากฏในสนามสัมผัสขณะนั้น ซึ่งผู้เรียนที่มีความสามารถในการจำ สามารถใช้ประสบการณ์เดิมผ่านการเรียนรู้และการเล่นรวมทั้งวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่นของเด็กปฐมวัย จึงทำให้ผู้เรียนสามารถกักเก็บผลการเรียนรู้ไว้เป็นความทรงจำ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถระลึกถึงข้อมูลได้ง่าย ผลการวิจัยที่ได้จึงมีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

ข้อสังเกตจากข้อมูลที่ได้จากการสอนจริง

1. เด็กปฐมวัย อายุ 5- 6 ปี ซึ่งเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เรียนรู้คำโดยการจำเป็นคำที่มีหนังสือภาพเป็นตัวช่วย มากกว่าจำโดยการอ่านแจกลูกผสมคำ ในการทดสอบทันทีจะมีเด็กบางคนมีความสามารถจำคำได้ 90-100% และเมื่อเว้นระยะหลังจากการทดลองสอนไป 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์ เด็กบางคนที่มีความพร้อมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ยังคงรักษาสภาพการจำไว้ และพัฒนาฝึกฝนตนเองในการจำได้นานขึ้น

2. เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ที่จะจำแต่มีบางคนมีพัฒนาการของการจำช้า มีความพยายามที่จะทำให้ผลการทดสอบสูงขึ้น โดยพยายามหาข้อมูลรอบตัวจากเพื่อนที่เก่งกว่าเป็นการทบทวนหรือเสริมสร้างความจำ เพื่อให้คะแนนของความจำพัฒนาเป็นความคงทนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการเรียนการสอน

1.1 ก่อนจะสอนควรบอกวัตถุประสงค์ในการสอน อธิบายให้ทราบก่อนว่าจะสอนโดย

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กจำคำได้ โดยวัดจากแบบทดสอบหลังจากเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์

1.2 ในการสอนควรเน้นเรื่องวิธีการจำ เพราะเด็กจะได้ทบทวนการจำด้วยตนเองโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เป็นการสร้างกระบวนการจำด้วยตนเอง

1.3 หลังจากทดสอบวัดความคงทนในการจำผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ควรทบทวนความรู้

เดิมแก่ผู้เรียนอีกครั้ง เพราะช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ เป็นช่วงเวลาที่ความคงทนในการจำของผู้เรียนลดลงเร็วมาก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคงทนในการจำของเด็กที่เรียนโดยใช้หนังสือภาพกับกลุ่มผู้เรียนที่มีช่วงอายุมากกว่านี้บ้าง เพราะผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่มีความพร้อมในการจำคำอีกระดับหนึ่ง

2.2 การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำ โดยใช้ วิธี

สอนแบบอื่น และเนื้อหาวิชาอื่นเพื่อศึกษาลักษณะของเนื้อหาและวิธีสอนว่ามีผลต่อความคงทนในการจำหรือไม่

